

NEKAJ MISLI O PISAVI ANTIČNIH IMEN IN STROKOVNIH IZRAZOV

KAJETAN GANTAR

Univerza v Ljubljani

UVODNE MISLI

Vsi, ki se ukvarjamo s preučevanjem antike — klasični filologi, arheologi, zgodovinarji starega veka, prevajalci iz latinščine in grščine — se dan na dan srečujemo s problemom, kako pisati antična imena in strokovne izraze v slovenščini. Ob ta problem zadevajo seveda tudi številni drugi pišoči ljudje, ki nas pogosto spravljajo v zadrego, ko sprašujejo za svet, kako zapisati kako latinsko ali grško ime, kako ga pravilno poudariti, kako ga sklanjati, kako iz njega narediti ustrezen pridevnik, in podobno. Odgovori na takšna in podobna vprašanja niso ravno lahki; iz lastne izkušnje vem, kako hitro zabredem v protislovja, če skušam zadevo poenostaviti.

Seveda bi bilo pretirano trditi, da so ta vprašanja bistvenega pomena za razumevanje antičnega sveta in za posredovanje antičnih kulturnih vrednot. *Pismo o pesništvu* prav nič ne izgubi svoje vrednosti in svoje lepote, če zapišem, da se je avtor tega dela imenoval *Horac*, *Horacij*, *Horatij* ali *Horatius*. In vendar problema ni mogoče kar tako na lahko, z levo roko, spraviti s sveta, preprosto že iz praktičnega razloga, ker ob prevelikem zane-marjanju tega vprašanja lahko pride včasih do neprijetnih zamenjav, zaradi katerih trpi tudi vsebina. Sam sem že večkrat zasledil takšne mučne zamenjave, npr. med podzemskim sodnikom Ajakom (Αἴακός) in homerskim junakom Ajantom (Αἴας), med Okeanovo ženo Tetijo (Τηθύς) in Ahilovo materjo Tetido (Θέτις), med Zeusovo ljubosumno ženo Hero (Ἥρα) in prelepo svečenico iz Abide Hero (Ἥρω), med podzemsko reko Leto (Λήθη) in Apolonovo materjo Letó (Λητώ) itd. Poleg tega bralca moti in bega, če srečuje isto antično ime poslovenjeno na različne načine, še celo, če se to dogaja v istem besedilu. In kaj takšnega se lahko pripeti marsikomu (tudi sebe pri tem ne izvzemam), celo najboljšim poznavalcem antike. Tako npr. Sovrè že na prvih dveh straneh svojega Uvoda k prevodu *De rerum natura* (1959) označuje avtorja izmenoma kar s štirimi različnimi oblikami njegovega imena: *Lucretius*, *Lukretius*, *Lukrec*, *Lukrecij*.¹ Moderni bralec je silno občutljiv tudi za minimalne razločke med posameznimi priimki; zato si ob takih primerih lahko nehote misli, da gre za različne osebe, kot če bi se npr. srečeval s priimki *Zupan*, *Zupanc*, *Zupanič*, *Zupančič*, *Župančič*.

Ti problemi seveda niso novi, različne rešitve zanje so iskali in ponujali že Tominškov Antibarbarus, Doklerjev Grško-slovenski slovar, opombe in slovarčki k raznim prevodom

iz antike, predvsem pa vsi slovenski pravopisi. Vsaka od predlaganih rešitev je sicer prinesla več jasnosti in odgovorov na nekatera vprašanja, druga vprašanja pa je spet pustila odprta ali jih še bolj zapletla. Tudi zadnji Slovenski pravopis (1962),² pri katerem je imel v tem pogledu verjetno odločilno besedo Anton Sovrè, je v številnih vprašanjih prinesel večjo razbistritev, v drugih pogledih pa spet predlagal rešitve, ki se zdijo marsikomu nesprejemljive in se jih zato pri svojem pisanju ne drži.

Večina težav, s katerimi se srečujemo pri pisanju antičnih imen, izvira iz spopada med dvema različnima težnjama. Prvo bi lahko označili kot težnjo po avtentičnosti, drugo kot težnjo po podomačenju antičnih imen. Kadar se ti dve težnji ne krijeta (in to je v večini primerov), pride nujno do mučnih dilem in problemov. Vsaka od teh dveh osnovnih teženj se lahko izraža v večji ali manjši skrajnosti, v bolj ali manj izostreni obliki.

Težnja po avtentičnosti vztraja pri tem, da je treba imeti antičnega pisatelja ali državnika, boga ali mitičnega junaka zapisati v nepopačeni in nespremenjeni izvirni obliki: če sploh do česa, tedaj ima prav gotovo vsak človek pravico do svojega neokrnjenega imena, zakaj ime je človekova najsvetejša, najbolj neodtujljiva lastnina, njegov bistveni razpoznavni znak. Spomnimo se samo, s kakšno bolečino in prizadetostjo smo gledali, ko so italijanski fašisti in nemški šovinisti našim rojakom na Primorskem in Koroškem maličili in pohabliali lepe slovenske priimke in jim pritikalci nemogoče pripone -ici ali -itsch.

Načelo o nedotakljivosti tujega imena v našem jeziku zvesto spoštujemo, zato pišemo ime največjega dramatika kot *Shakespeare*, ime francoskega romantika kot *Hugo*, ime italijanskega novelista kot *Boccaccio* itd.³ Nekaj redkih poskusov, da bi tudi takšna imena podredili zakonitostim slovenske fonetike in pravopisa, da bi jih torej pisali kot *Šekspir*, *Igo*, *Bokačo* (kot jih pišejo npr. Srbi), je doslej klavrno propadlo.⁴ To načelo, kot rečeno, v našem jeziku zvesto spoštujemo — razen kadar gre za antična imena. Zanje velja v slovenščini čisto poseben režim: v tem primeru pišemo Cezar namesto *Caesar*, Stacij namesto *Statius*, Kvintilijan namesto *Quintilianus* itd.

V naši preteklosti je bilo sicer že več poskusov, da bi načelo avtentičnosti uveljavili tudi pri pisanju antičnih imen. Najodločnejši predstavnik te težnje je bil Josip Tominšek v že omenjenem Antibarbarusu, ki je izrazil svoje začudenje, zakaj »stoji naša pisava ... na povsem nasprotnem stališču pri onih dveh jezikih, ki vsebujeta temelj zahodne kulture: pri staroklasičnih jezikih, latinščini in grščini. Neuganjivo je, zakaj se dela v slovenščini prav pri teh dveh jezikih posebna izjema.«⁵ In nato je z vso odločnostjo pribil: »Ker naša jezikovna pravila tujih lastnih imen ne brigajo prav nič — saj so bila narejena brez našega sodelovanja in morajo ostati za vse čase in za vsakogar, kakršna so, če ne, postanejo mistifikacija: zato je vedno in načelno najbolje, da ohranijo ta imena v imenovalniku svojo obliko.«⁶

Tega načela so se držali — čeprav ne čisto dosledno — tudi nekateri naši pesniki; tako beremo npr. pri Dragotinu Ketteju *Chloe*, *Galla*, *Agrippa*. Tako je ravnal tudi Sovrè v svojih začetniških prevodih, ko je pisal *Sophokles*, *Apollon*, *Athene*, *Sphinx*, *Delphi*, *Thebanci*, *Alexandrija*; še v njegovem prevodu Avguštinovih Izpovedi (1932) beremo, da je *prišel Aeneas v Carthagino*. Pozneje je to načelo nekoliko omilil v tem smislu, da je glasovna znamenja, ki so slovenski pisavi tuja (x, y, q, aspirirani konzonanti, dvojni konzonanti), sicer opuščal, samo izvirno ime pa kar najzvesteje transkribiral in pisal npr. *Aisopos* (in ne Ezop), *Aiolos* (in ne Eol), *Maia* (in ne Maja); k takšni pisavi je težil Sovrè — z manjšimi odstopanji — skoraj na vsej svoji prevajalski poti; in ta težnja je — pač pod Sovretovim vplivom — močno prisotna tudi v zadnjem Slovenskem pravopisu.

Tej nasproti se pojavlja *težnja po podomačenju*, ki izhaja iz stališča, naj se antično ime v fonetičnem, ortografskem, morfološkem in vsakem drugem pogledu popolnoma podredi zakonitostim našega jezika. O vzrokih, motivaciji in ozadju te težnje ne bi podrobneje razpravljali; dejstvo je, da je vseskozi navzoča in delujoča v našem jezikovnem prostoru,

da se z njo dan na dan srečujemo in da je zato ne moremo ignorirati, kajti z ignoriranjem je gotovo ne bomo spravili s sveta. Posamezna imena so se v bolj ali manj podomačenih oblikah globoko zakoreninila v naši kulturni tradiciji. Boj proti tem oblikam antičnih imen, ki so znanstveno lahko povsem neosnovane, bi bil enak boju z mlino na veter. To bi bilo podobno, kot če bi npr. v svetniškem koledarju skušali pisati *Antonius*, *Augustinus*, *Blasius*, *Franciscus*, *Hermagoras* itd.: vsi naši Antoni, Avguštni, Blaži, Franceti, Mohorji bi takšno pisavo demantirali.

Toda če se že spoprijaznimo s to težnjo, ostaja odprto vprašanje, kako daleč naj popuščamo takšnemu »podomačevanju«. Eden skrajnih predstavnikov te težnje je bil npr. Fran Omerza, ki je antičnim imenom, zlasti patronimikom, celo sufikse spreminjal, tako da je iz Pelida naredil Pelejeviča, iz Atrida Atrejeviča, iz Kronida Kronojeviča itd.⁷ Še dalje je šel oče Marko Pohlin (in pod njegovim vplivom deloma tudi Valentin Vodnik), ki je — pač v duhu tedanjega baročnega purizma — grškim mitološkim imenom slovenil tudi samo besedno deblo, tako da je Apolona spremenil v Belina, Aresa v Vodana, Bakha v Vinodaja, Diano v Mareno, Floro v Rožencvitarico, Harite v Prijaznice, Hefajsta v Hromaka, Kitero v Lado, Minervo v Modrico, Muze v Vumnice itd.⁸

Skrajno mero zadržanosti je v tem pogledu pokazal Prešeren, ki je antična imena sicer vključeval v slovenski fonetični organizem, vendar je njihovo zvočno podobo pustil kolikor mogoče neokrnjeno: Briárej, Cintija, Delija, Erinija, Héléada, Horacij, Katón, Klijo, Orfej, Ovidij, Talija itd. Skoraj bi lahko rekli, da je skušal Prešeren s svojim nezmotljivim jezikovnim čutom ubrati neko srednjo pot med obema omenjenima težnjama, ki sta bili v vsej skrajnosti navzoči že ob njegovem času oziroma že pred njim: eno skrajnost predstavljata — kot rečeno — Pohlin in Vodnik, drugo Stanko Vraz (v njegovih rokopisnih prevodih srečujemo oblike *Tullus*, *Ancus* itd., čeprav pri tem ni povsem dosleden).

Idealna bi bila seveda takšna rešitev, ki bi zadovoljevala in združevala obe omenjeni težnji, tako da bi antična imena obdržala svojo avtentično podobo in se obenem v celoti vključevala v fonetični in morfološki organizem slovenskega jezika. Toda takšna idealna rešitev je v vsej svoji doslednosti prav tako nedosegljiva kot kvadratura kroga. Mogoče so le večje ali manjše aproksimacije k tej rešitvi, pri katerih pa je treba vselej nekaj žrtvovati, včasih na ljubo strokovnosti, včasih na ljubo domačnosti.

Tudi pričujoča razmišljanja ne prinašajo neke radikalne rešitve, temveč v glavnem le opozarjajo na nekatera odprta vprašanja in nerešene probleme. Tudi ni namen teh zapiskov, dajati neka meritorna navodila za pisanje antičnih imen, temveč samo nanizati nekaj opazanj, nekaj neobveznih misli in sugestij, ki so se mi utrinjale ob vsakodnevnih srečanjih z antičnimi imeni in izrazi.

ZNANSTVENA TRANSLITERACIJA

Slovenski pravopis navaja številna antična imena v dubletah, npr. Aisópos in Ezop, Eurfpides in Evripid, Króisos in Krez, Odíseus in Odiséj, Políbios in Polfbij itd. S tem kaže pravopis neko odprtost in demokratično širino, dovezetnost za različnost mnenj in pogledov. Toda po drugi strani s tem ustvarja dvojnost in negotovost, marsikoga spravlja v zadrego, saj ne ve, katere oblike naj bi se oprijel. Vsekakor se mora za eno od dveh oblik odločiti, kajti vzporedno pojavljanje dveh različnih inačic istega imena v istem besedilu učinkuje nesistematično in neestetsko, lahko tudi neresno. Poleg tega lahko takšno pisanje, kot sem uvodoma omenil, zbudi pri nepoučenem bralcu vtis, da gre za dve povsem različni osebi. Kdor ne pozna jezikovnih zakonitosti, bo le težko uganil, da se za Aisopom in Ezopom skriva ista oseba.

Velika zadrega in zmeda lahko nastane tudi zaradi tega, ker pravopis eno od teh dublet, in sicer tisto, ki je bližja izvirniku, običajno omejuje samo na prvi sklon. Spominjam se, kako mi jo je pred leti zagodel tiskarski škrat (ali stavec ali lektor, tega še danes ne vem), ko sem v Gledališkem listu ljubljanske Drame objavil neki članek o Evripidu.⁹ Kot privrženec avtentičnosti sem ime grškega pesnika dosledno pisal kot Euripides, tako v imenovalniku kot v odvisnih sklonih. Ko pa je bil članek tiskan — kako sem debelo pogledal, ko se je antični avtor v njem pojavil petindvajsetkrat kot moj Euripides, zraven pa še petintridesetkrat v odvisnih sklonih kot Evripid!

Da se takšnim in podobnim nevšečnostim izognemo, naj naš prihodnji pravopis pri antičnih imenih odpravi dublete in naj povsod uzakoni neko enotno obliko antičnega imena. In če je trend uradne slavistike tako usmerjen, naj bo to pač tista oblika, ki je že nekoliko udomačena. Toda poleg te oblike naj bo v oklepaju povsod navedena tudi izvirna oblika v t.i. znanstveni transliteraciji.

Podobno naj bi ravnali tudi pisci člankov in razprav s tega področja: antična imena naj bi navajali v neki zmerno udomačeni obliki, toda kadar se takšno ime v nekem besedilu prvič pojavi, naj bi ga predstavili — v kurzivi ali v oklepaju — tudi v avtentični izvirni obliki, znanstveno transliterirano. Takšna znanstvena transliteracija je nujno potrebna, da se bo bralec, ki bo iskal o navedenem avtorju dodatnih informacij v tujejezični literaturi, lahko znašel po velikih mednarodnih slovarjih, enciklopedijah, leksikonih, bibliografijah in drugih priročnikih.

In kaj pomeni znanstvena transliteracija?

Pri latinskih imenih in izrazih pomeni, da takšno besedo zapišemo natanko v izvirni pisavi, torej: *Caius Iulius Caesar*, *Marcus Tullius Cicero*, *quaestor*, *aedilis*.

Grška imena transliteriramo po grškem izvirniku. To je treba posebej poudariti, kajti v nekaterih tujih priročnikih se srečujemo s težnjo, da se grška imena navajajo v latinizirani obliki, torej *Aeschylus* (namesto *Aischylos*), *Callimachus* (namesto *Kallimachos*), *Plato* (namesto *Platon*). Takšen postopek se mi zdi nedosleden; delno opravičljiv je le v tistih primerih, kjer se grška imena pojavljajo pomešano z latinskimi in je zaradi dodatnih oznak potrebna neka zunanja poenotenost.¹⁰ V vseh drugih primerih pa moramo grško črko za črko ustrezno transliterirati v latinščino. Pri tem ustreza posameznim črkam grškega alfa-beta naslednja vrednost:

$\alpha = a$	$\iota = i$	$\rho = r$
$\beta = b$	$\kappa = k$	$\sigma = s$
$\gamma = g$	$\lambda = l$	$\tau = t$
$\delta = d$	$\mu = m$	$\upsilon = y$
$\epsilon = e$	$\nu = n$	$\phi = ph$
$\zeta = z$	$\xi = x$	$\chi = ch$
$\eta = e$ (ali $\bar{e}$)	$\omicron = o$	$\psi = ps$
$\theta = th$	$\pi = p$	$\omega = o$ (ali $\bar{o}$)

Nadalje veljajo pri transliteraciji grških besed naslednja pravila:

Dvojne konzonante transliteriramo z dvojnimi konzonanti: $\mu\mu = mm$, $\lambda\lambda = ll$, $\sigma\sigma = ss$. Toda: $\gamma\gamma = ng$. Prav tako velja: $\gamma\kappa = nk$, $\gamma\chi = nch$, $\gamma\xi = nx$.

Blagi pridih (*spiritus lenis*) opuščamo, ostri pridih (*spiritus asper*) transliteriramo s črko h.

Pri diftongih transliteriramo oba znaka: $\alpha i = ai$, $\epsilon i = ei$, $\omicron i = oi$, $\alpha u = au$, $\epsilon u = eu$. Posebej velja to poudariti pri diftongu $\alpha u = ou$ (nekateri ga namreč transliterirajo kot običajni u) in pri tako imenovanih nepravih diftongih ($\alpha = ai$, $\eta = ei$ ali $\bar{e}i$, $\phi = oi$ ali $\bar{o}i$).

Akcente obdržimo, pri čemer se cirkumfleksi običajno označuje s strešico. Pri pravih diftongih postavimo akcent nad drugim znakom, pri nepravih diftongih nad prvim znakom.

Nekaj konkretnih primerov: Ἅιδης = *Háides*, Ἀγχίσης = *Anchises*, Θουκυδίδης = *Thoukydides*, Καλλιέλης = *Kalliklēs*, Ξέρξης = *Xérxes*, Ῥεῖα = *Rheia*, Χάρων = *Cháron*, Ὀιδεῖον = *Oideion*.

Od znanstvene transliteracije moramo razlikovati transkripcijo, kakršno priporoča Slovenski pravopis v § 58 (na str. 53) in ki pomeni pravzaprav prvi korak k podomačenju grških imen.

Znanstveno transliterirana oblika naj bi bila torej v naših znanstvenih in strokovnih besedilih vselej vsaj uvodoma navzoča, vendar že z grafičnimi znaki (oklepaj ali kurziva) naznačena kot tujek: tako bi bila hkrati navzoča in odsotna.

V vsakdanji rabi pa bi dajali prednost tisti obliki in tisti pisavi antične besede, ki je nekoliko bolj domača našim ušesom in očem.

NAGLAS

Nepričakovano zapleteni problemi se včasih pojavljajo v zvezi z naglašanjem grških in latinskih imen v slovenščini. Nekaj tehtnih misli je o tem zapisala Erika Mihevc-Gabrovec;¹¹ predvsem naj poudarim njeno ugotovitev, da je »tukaj nemogoče uvesti zanesljiv sistem, ne da bi venomer zadevali ob izjeme, ki jih je jezikovna raba že uzakonila.«

Idealno bi seveda bilo, ko bi pri vseh antičnih imenih obdržali izvirni akcent. Pri latinskih imenih se tega v glavnem držimo, čeprav je tudi tu precej spornih primerov. Pri grških imenih pa je zadeva tako zapletena, da je v resnici nemogoče odkriti neke splošno veljavne zakonitosti.

Pri latinskih imenih torej praviloma obdržimo izvirni akcent. To pravilo bi morali dosledno upoštevati tudi pri naglašanju knjig. E. Mihevc-Gabrovec je v omenjenem članku upravičeno pripomnila, da je pravilen naglas *Enéida* (in ne *Eneída*, kot naglašja Slovenski pravopis); tako seveda tudi *Tebáida*, *Ahiléida* itd. Edino pravilen akcent naslova Vergilijeve mladostne pesniške zbirke je *Ékloge* (in ne *Eklóge*, kot včasih slišimo in kot navaja v dubletu tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika I, 553). Še bolj boleč je akcent *ántika*, ki se v zadnjih časih po nepojasnjenih potih širi med nepoučenimi.

Težavnejša je zadeva pri tistih latinskih imenih, ki v latinščini v odvisnih sklonih spreminjajo akcent: *Cícero*, *Cicerónis*, *Cáto*, *Catónis*. Prešeren je dosledno poudarjal vokal *o*: »narobe *Katón*«, »*Katóna* Utičana«. Toda Slovenski pravopis je doslednejši, saj ohranja isti premični akcent, kot ga imajo ta imena v latinščini: *Cícero*, *Ciceróna*, *Káto*, *Katóna*, *Scípío*, *Scipióna*. Drugih podobnih primerov v Slovenskem pravopisu nisem zasledil, toda po *Katónovem* zgledu bi morali očitno naglašati tudi: *Máro* — *Maróna*, *Názo* — *Nazóna*, *Pólio* — *Polióna*, *Váro* — *Varóna*. Na srečo je takšnih primerov premičnega akcenta pri latinskih imenih sorazmerno malo, pravzaprav jih srečujemo le pri samostalniki tretje (mešane) sklanjatve.

Veliko bolj zapletena je zadeva v grščini. Tu bi bila uveljavitev načela, naj dosledno obdržimo izvirni akcent, praktično neizvedljiva, in sicer iz več razlogov. Številna imena so hkrati grška in latinska, toda v latinščini imajo drugačen akcent kot v grščini. Seveda bo kdo ugovarjal, da so ta imena po svoji etimologiji grškega izvora: to je res, toda prav tako so se uveljavila tudi v latinščini, in mi smo jih prevzemali predvsem po posredovanju latinščine. Sem sodijo številna mitološka imena, npr. imena *Muz*: *Klíō* (grško *Kleió*), *Melpómēna* (grško *Melpoméne*), *Terpsíhora* (grško *Terpsichóre*), *Uránija* (grško *Ouranía*), *Kalíopa* (grško *Kalliópe*). V grščini in v latinščini imata enak akcent *Evtérpe* in *Polihímniya*. Ne bi pa mogel soglašati z latinskim akcentom pri *Taliji*, čeprav ga ima že Prešeren (v nagrobniku Antonu Linhartu) in čeprav ga predpisuje Slovenski pravopis. Vsi imamo v ušesih in na jeziku *Tálíja*, *Tálíjin* hram itd., in ker je to izvirni grški akcent, pač ne more biti na-

robe; zakaj bi ga torej preganjali? Preostaja še ena Muza, za katero predpisuje Slovenski pravopis poudarek Eráto. Toda ta akcent ni ne grški ne latinski, ne vem, od kod se je vzel. Izvirni grški akcent je *Erató*, v latinščini pa *Érato*. Osebnost bi dal prednost grškemu akcentu, čeprav bodo nekateri verjetno imeli pomisleke.

Nadaljnji primer takšnega omahovanja med grškim in latinskim akcentom se pojavlja pri imenih oseb v Plavtovih in Terencijevih komedijah. Skoraj vsi junaki Plavtovih in Terencijevih komedij imajo grška imena. Seveda so ta imena povzeta po helenističnih predlogah, od koder so vzeti tudi motivi helenistične komedije (Menander, Filemon, Diphilos, Demofilos). Toda te helenistične predloge so — z redkimi izjemami — izgubljene, medtem ko nam je od Plavta in Terencija skoraj v celoti ohranjenih 25 komedij. In v teh komedijah so se grška imena latinsko naglašala: Amfitruo (gr. Amfitrion), Bléfaro (gr. Blefáron), Dório (gr. Doríon), Fórmio (gr. Formíon), Megarónides (gr. Megaronídes), Teoprópides (gr. Teopropídes) itd. Torej ima tudi z vidika avtentičnosti latinski akcent v teh primerih večjo domovinsko pravico kot grški.

Toda latinski akcent se je v našem jezikovnem izročilu uveljavil tudi pri številnih izrazito grških imenih, pri imenih eminentnih predstavnikov grškega kulturnega in političnega življenja. Naj jih nekaj navedem:

grški akcent		latinski akcent
Anaksiménes	(Αναξιμένης)	Anaksímenes
Antisténes	(Αντισθένης)	Antístenes
Aristofánes	(Αριστοφάνης)	Aristófanes
Aristotéles	(Αριστοτέλης)	Aristóteles
Bakhilídes	(ΒακχYLίδης)	Bakhílides
Demosténes	(Δημοσθένης)	Demóstenes
Diogénes	(Διογένης)	Diógenes
Eratosténes	(Ερατοσθένης)	Eratóstenes
Ézop	(Αἰσώπος)	Ezóp
Fokilídes	(Φωκυλίδης)	Fokílides
Gorgías	(Γοργίας)	Górgias
Heráklit	(Ηράκλειτος)	Heraklít
Hómer	(Ὅμηρος)	Homêr
Kaliklês	(Καλλικλῆς)	Kálikles
Ksenofánes	(Ξενοφάνης)	Ksenófanes
Leonídas	(Λεωνίδα)	Leónidas
Mi'tiádes	(Μιλτιάδης)	Miltiádes
Orféj	(Ὀρφεύς)	Órfej
Parmenídes	(Παρμενίδης)	Parménides
Periklês	(Περικλῆς)	Péríkles
Pitagóras	(Πυθαγόρας)	Pitágoras
Protagóras	(Προταγόρας)	Protágoras
Simonídes	(Σιμωνίδης)	Simónides
Sofoklês	(Σοφοκλῆς)	Sófokles
Sokrátes	(Σωκράτης)	Sókrates
Temistoklês	(Θεμιστοκλῆς)	Temístokles
Teófrast	(Θεόφραστος)	Teofrást
Tukidídes	(Θουκυδίδης)	Tukídides

Bilo bi povsem brezupno, ko bi skušali pri vseh navedenih in številnih drugih imenih dosledno uveljaviti izvirni grški akcent. Ponekod se le-ta sicer tudi kdaj pa kdaj sliši, npr. Heráklit, Parménides. Toda v večini navedenih primerov latinski akcent že vse predolgo in premočno odmeva v naših ušesih, da bi se dalo tu kaj bistvenega spremeniti ali premakniti. Homêrja, Ezôpa in Ôrfeja nam je udomačil že Prešeren v svojih verzih: Le začniva pri Homêri... vam bo Homêrov naših pesem pela... pravljica, po Ezôp' zapeta... nov Ôrfej k sebi vlek'el boš Slovence... Ôrfejevih strun... Ôrfeja poslale... In poleg tega imamo iz teh imen že vrsto ustaljenih izpeljank in besednih zvez: homêrski junak, homêrska prisposoda, homêrska širina, ezôpovska govorica, ôrfični misteriji, sókratska ironija; in s Pitágorovim izrekom se naši učenci srečujejo že v osnovni šoli.

Razen tega pa ti akcenti tudi s stališča same grščine niso čisto zgrešeni in neupravičeni. V grščini ima namreč večina navedenih imen premičen akcent, tako da gre le-ta v vokativu kolikor mogoče nazaj, proti začetku besede; npr. nominativ Σωκράτης, vokativ ὦ Σωκράτες. In v katerem sklonu pogosteje kličemo ime kakega človeka kot ravno v vokativu? Kolikokrat beremo v Platonovih dialogih: ὦ Σωκράτες! Torej so Sokratovo ime že njegovi sodobniki in rojaki pogosto naglašali prav tako kot mi in ima zato ta akcent tudi s stališča avtentičnosti svojo domovinsko pravico. Podobno velja za Demóstena, Evrípida, Parménida itd.

Posebno poglavje predstavljajo imena ženskega spola na -o, ki so v grščini poudarjena na zadnjem zlogu: Ἀργώ, Ἡρώ, Ἰνώ, Ἴω, Καλυψώ, Λητώ, Σάπφω. Dve taki imeni smo že omenili med imeni Muz (Klio, Erato). Pri večini teh imen se sicer uveljavlja latinski akcent, ki se kaže v tem, da se naglas premakne na predzadnji zlog: Árgo, Héro, Íno, Ío, Kalípso, Léto, Sápfo. Toda vsaj boginja Λητώ bi lahko brez težav obdržala grški izvirni akcent na vokalu ó, če bi ji dodali pripono -j-, torej Letója, Letóje. Takšna oblika tudi s stališča same grščine ne bi bila neupravičena, saj srečujemo npr. v vokativu večkrat obliko z diftongom -oj (Λητοῖ). Podobno obliko uporablja tudi Sovrè (npr. *Iliada* I 9: sin Letóe). Poleg tega bi takšna oblika tudi preprečila zamenjave s homonimno podzemsko reko Ἀήθη.

Odprto ostaja tudi vprašanje nekaterih drugih besed ženskega spola, ki so v grščini naglašene na zadnjem zlogu. Kot primer naj navedem besedo ἀγορά. Slovar slovenskega knjižnega jezika nam ponuja dve obliki: agóra (agóre) in agrá (nesklonljivo). Druga oblika je edino pravilna, čeprav okornejša; prva oblika je sicer prožnejša, a ni nikoli obstajala, saj ni izpričana ne v grščini ne v latinščini. Zato se bom osebno rajši odločil za nesklonljivo agorá. Če pa kdo sodi, da je nesklonljivost takšna strahotna nebodijetiba, da se ji je treba za vsako ceno izogniti, potem mu predlagam, naj rajši poudarja ágora kot pa agóra: v prvem primeru bo ohranil vsaj neki stranski akcent, v drugem primeru pa bo zvočno podobo izvirne besede tako do dna spremenil, da je ne bo več mogoče prepoznati. Nesmisel je trditi, da se je vse javno življenje v grški polis odvijalo na agóri, ko pa zanesljivo vemo, da se ni v nobenem antičnem mestu nobena mestna četrt tako imenovala. Če bi šlo za izraz, od katerega pričakujemo, da bo postal sestavni del našega vsakdanjega besedišča, bi takšen premik naglasa še nekako lahko opravičevali. Ker pa gre zgolj za demonstracijo, kako se je v izvirnem jeziku označeval neki del mesta, ni za takšno posiljevanje izvirnega akcenta niti najmanjšega razloga.

Med raznimi napakami, ki se pojavljajo v zvezi z naglašanjem, naj omenim še besedo ápsida. Slovar slovenskega knjižnega jezika dopušča dublet in na prvem mestu navaja celo napačni akcent ápsida (Leksikon Cankarjeve založbe pa navaja sploh samo obliko z napačnim centom). Beseda je grškega izvora in je v grščini vseskozi poudarjena na i: ἀψίς ali ἀψίς. Iz grščine je beseda prešla v latinščino, kjer je — razen v nominativu — tudi vselej poudarjen zlog -si: ápsis, ápsidis. Toda beseda ni prevzeta iz latinskega nominativa, na kar kaže konzonant -d-, ki ga v tem nominativu sploh ni!

Prav svojevrstna vprašanja se lahko pojavljajo tudi v zvezi s spolom grških in latinskih strokovnih izrazov v slovenskih besedilih.

Znano je, da besede pri prehajanju iz enega jezika v drugega pogosto spreminjajo spol. Zlasti izpostavljen je tako imenovani srednji spol: le-ta lahko doživlja ob tem pravi triumf ali pa pravcato katastrofo. Triumf doživlja npr. v angleščini, kjer so vse besede, ki ne označujejo moških ali ženskih bitij, postale srednjega spola. Katastrofo pa je doživel srednji spol npr. v romanskih jezikih, kjer je povsem izginil. V slovenščini položaj srednjega spola sicer ni tako hudo ogrožen, pa tudi ne ravno rožnat; naši slavisti so že večkrat opozarjali na t.i. maskulinizacijo samostalnikov srednjega spola,¹² ki prizadene celo nekatere domače besede. Pod njen udar pridejo tudi skoraj vse besede, ki so v grščini in latinščini srednjega spola: večina teh besed postane moškega spola, le redkeje ženskega spola, skoraj nobena pa ne obdrži izvirnega srednjega spola.¹³ Tako npr. rečemo »ukradeni paladij«, »rimski imperij«, »izpostavljeni kastelum«, »utrjeni municipium«, čeprav so vse te besede v izvirniku srednjega spola; in ob tem niti nimamo občutka, da bi bilo kaj narobe.

Toda srednji spol nam s svojo neodpornostjo ne povzroča nobenih težav, kar je razumljivo: srednjega spola v naravi sploh ni, v naravi je samo *neutrum*, kot se temu reče po latinsko, »nobeno od obeh«, »ne eno ne drugo«, tj. ne moško ne žensko. Zato ob izgubi srednjega spola nikjer ne more biti prizadeta pomenskost, semantičnost neke besede.

Vzrok težav, ki jih lahko povzroča spol, je drugje, v težnji slovenščine po maskulinizaciji samostalnikov ženskega spola. Kot ugotavlja *Slovenski pravopis* (§ 72, 3 na str. 70), postanejo grške in latinske besede, ki se končujejo na soglasnik, v slovenščini »razen redkih izjem moškega spola«. Med izjemami, za katere to pravilo ne velja, lahko omenimo ženska imena in sploh oznake oseb, ki so že po naravi ženskega spola, in pa nekatere strokovne izraze v znanstveni terminologiji; te besede postanejo v slovenščini nesklonljive.¹⁴

Ob tem pa kaj lahko pride do konflikta med raznimi divergentnimi silnicami, kot so: omenjena izrazito *morfološka* težnja po maskulinizaciji, *semantična* pomenljivost neke besede, težnja po *strokovni* izčiščenosti, korektnosti in doslednosti.

Vprašanje je namreč, kako daleč lahko strokovnjak popušča omenjeni morfološki težnji po maskulinizaciji, ki izvira predvsem iz strahu pred nesklonljivostjo (le-ta je očitno postala že pravcati tabu), večkrat pa tudi iz nepoznavanja pomenskega potenciala neke tuje besede v vsej njeni celovitosti.

O tem sem imel pred ne tako dolgim časom polemiko z Jankom Modrom ob konkretnem primeru besede polis.¹⁵ Ker gre za prispevke, ki so raztreseni v dnevnem časopisju in so zato kot celota težje dostopni, naj tu povzamem in dopolnim nekaj misli iz te polemike:

Beseda polis je v grščini že od vsega začetka, od Homerja, kjer je prvič izpričana,¹⁶ pa do sodobne grščine ženskega spola. V slovenščini se beseda uporablja v glavnem samo v strokovnih besedilih, saj je npr. ne omenja niti zelo obsežni *Slovenski pravopis*, ki vsebuje sicer presenetljivo veliko antičnih imen in izrazov. Naši najboljši strokovnjaki za antiko uporabljajo besedo vedno le v ženskem spolu.¹⁷

Nasproti temu pa se srečujemo z zahtevo, da se mora beseda tisti hip, ko se uvrsti v slovenščino, podrediti njenim zakonitostim; ker se končuje na soglasnik, naj bi jo torej zajel proces maskulinizacije, se pravi, naj bi prešla v moški spol.

Tako nastane absurda situacija: na Slovenskem je morda ducat strokovnjakov, ki pišejo o polis, ki poznajo njeno zgodovinsko poslanstvo v antičnem svetu, njeno funkcijo, njen idejni in pomenski potencial. Ta peščica strokovnjakov se z besedo polis srečuje pri svojem poklicnem delu, polis je tako rekoč sestavni del njihovega vsakdanjega besednjaka, sodi k njihovemu delovnemu orodju. In ravno ti strokovnjaki naj bi to besedo napačno

uporabljali! Večina pa, ki ve o polis komaj kaj več kot to, da se beseda končuje na soglasnik, naj bi potemtakem v tem pogledu strokovnjaku solila pamet, lahko tudi zaprla usta, češ da svojega orodja sploh uporabljati ne zna, da besede polis niti prav zapisati ne zna. Torej dosledna uveljavitev načela: *Vox populi — vox Dei!* Seveda tega ne počenja večina kot taka, temveč slovničar, ki se čuti pooblaščenega, da govori v imenu neke anonimne večine, ki jo takšno izražanje »moti pri branju«.

Strokovnjaki (in med njimi so ljudje, ki imajo tudi nekaj posluha za slovenščino) prav gotovo vedo, zakaj ravno pri besedi polis vztrajajo ob ženskem spolu. Pri stotini medicinskih izrazov nas npr. prav nič ne prizadene, če prehajajo iz ženskega v moški spol: *bronchitis acuta* postane v slovenščini akuten bronhitis, *gastritis chronica* kroničen gastritis itd. — in ob tem se nihče ne spotika. Ob uporabljanju in prevajanju besede polis pa kmalu opazimo, da ženski spol pri tej besedi ni samo običajna pritoklina, temveč imanentna sestavina njenega bistva, tako rekoč njen naravni spol, ki ga tudi ob prenosu v tuj jezik ni mogoče brez škode ignorirati. Naj navedem nekaj konkretnih primerov, ki narekujejo pri tej besedi rabo izvirnega ženskega spola!

Že v Homerjevi Odiseji beremo o polis, ki je — v Sovretovem prevodu — »vsem rednica in mati« (X 416-7), polis, ki nas je rodila in vzredila. Tudi drugi antični pesniki pogosto pojejo o materi polis, tako da je ta dvojica pojmov postala v grščini kar ena sama zloženka, *ματρίπολις* ali *μητρόπολις*.¹⁸ Kadar je kaka polis ustanovila novo kolonijo, je postala v besednjaku grških pesnikov (Ajshil, Pindar, Simonides) polis-mati nove polis.¹⁹ Ta podoba se je tako udomačila, da jo srečujemo tudi pri zgodovinarjih (Herodot, Tukidides) in celo na napisih (npr. v Tomih in v Kireni). Pri Plutarhu zasledimo celo preneseno misel, da je geometrija »polis-mati vseh drugih znanosti« (2, 718 e). Podobno je pri Atenaju gastrologija »polis-mati vse Epikurove filozofije« (3, 104 b), pri Diodoru Sicilskem pa je zgodovina »tako rekoč polis-mati vse filozofije« (1, 2).

Tudi druge podobe, s katerimi se v grščini primerja polis, so tempirane na ženski spol. Kako naj bi npr. v moškem spolu prevedli slovesni uvodni akord ene najlepših Pindarovih pesmi, slovite 12. pitijske ode: »Kličem te, o kneginja, najlepša polis izmed vseh? Mar naj bi prevajalec »kneginjo« spremenil v »kneza« in s tem pokazal svojo popolno amuzičnost? Kaj bi si mislili o nekom, ki bi npr. Prešernov verz »Ljubljana, ljubica nebes in sreče« pri prevajanju v tuj jezik iz ne vem kakšnih razlogov spremenil v »Ljubljana, ljubček nebes in sreče? Kaj o nekom, ki bi Kettejevo Adrijo spremenil v običajnejši Jadran in s tem zrušil metaforiko (Adrija — nevesta), na kateri sloni celoten sonetni cikel?

Skratka: če v slovenskem besedilu obdržim neko tujo besedo neprevedeno (npr. polis namesto »državica« ali »mestna država«), storim to vselej zaradi nekih njenih posebnih pomenskih odtenkov, ki jih domači izraz ne izčrpa, zaradi nekih njenih specifičnosti, ki jih v domači besedi ni najti. In če k tem specifičnostim kaj pripomore tudi spol, tedaj moram seveda obdržati tudi izvirni spol. In med takšne besede sodi tudi polis; zanj velja kategorija živosti.²⁰ V polis so stari Grki vedno videli in občutili nekaj ženskega, nekaj materinskega. Zato so jo tudi vselej, kadar so jo upodabljali, prikazovali kot žensko, kot boginjo. O takih upodobitvah poročajo antični viri, npr. sholiže k Aristofanu. Žal so te upodobitve izgubljene, toda ohranjene so miniaturne podobe na novcih, kjer je polis vselej upodobljena kot ženska.²¹ Na povsod pričujočo kategorijo živosti kažejo tudi številni detajli, ki jih srečujemo pri opisovanju polis: polis ima glavo (Sofokles, *Kralj Ojdipus* 23), govori in kriči (Ajshil, *Agamemnon* 1092), se pogovarja (Aristofan, *Mir* 539), je nekomu soseda (Evripid, *Kiklop* 281) itd.

Toliko torej o spolu grške polis v slovenščini.

Podobno kot za polis velja tudi za civitas, ki se uporablja predvsem v srednjeveški latinščini kot oznaka za mesto. Tudi ta beseda ostane v slovenskih besedilih — ne glede

na soglasniško končnico — ženskega spola. Tako jo uporabljajo tudi naši vidni zgodovinarji. Prim. Fr. Zwitter, *Zgodovinski časopis* 6—7 (1952-53) 220: »na mestu kake rimske civitas«. Prim. dalje zlasti članek Vasilija Melika, Mesto (civitas) na Slovenskem (*Zgodovinski časopis* [1972] 299—316), kjer beremo stavke kot npr.: »v frankovski državi je pomenila civitas škofijski sedež« (str. 303), »naj bi bila civitas obzidano mesto« (str. 310), »na eni strani meščanska civitas, na drugi plemiški forum« (str. 311).

Še nekaj besed o spolu raznih latinskih abstraktnih samostalnikov, ki označujejo posamezne etične vrline! V mislih imam besede kot npr. *virtus*, *fides*, *pietas*, ki so v svojem celovitem pomenskem obsegu neprevedljive, kjer je vsak prevod samo nebogljjen surogat in jih zato največkrat uporabljamo neprevedene. Vsakega strokovnjaka za antiko najbrž zazebe ob misli, da bi mu kdo lahko diktiral, naj piše »rimski *virtus*« ali »Enejev *pietas*«. Poleg tega vemo, da se ti pojmi pogosto pojavljajo tudi v personificirani obliki kot boginje. Nekatere teh boginj imajo v starem Rimu celo svoj poseben kult in svoja svetišča. Rimska *Fides* je npr. dobila svoje svetišče že okrog leta 250 na Kapitolu, nekateri so uvedbo njenega kulta pripisovali celo že kralju Numi. Podoben kult so uživale *Pietas*, *Salus*, *Spes*, *Virtus* itd. Smešno, dlakocepsko in za lase privlečeno bi bilo razločevanje med splošno oznako neke kreposti, ki naj bi postala v slovenščini moškega spola, in personifikacijo iste kreposti, ki bi lahko ostala ženskega spola; poleg tega je v antičnih tekstih vrsta primerov, kjer je meja med obojim zabrisana, kjer je težko z gotovostjo določiti, ali je mišljen abstrakten pojem ali njegova personifikacija. Zato se bo strokovnjak v vseh takšnih in podobnih primerih brez dvoma postavil po robu slehernemu poskusu »maskulinizacije«.

Tudi v drugih dvomljivih primerih je bolje vztrajati pri prvotnem spolu, čeprav je s tem raba besede nekoliko manj udobna, ker ni sklonljiva. V mislih imam seveda samo besede, ki zadevajo grške in rimske družbene institucije, pravne, npravstvene in filozofske pojme,²² torej izraze kot so *gens*, *tribus*, *katharsis*, *mimesis*, *kinesis* itd. Zelo neenotno in okorno, skoraj neresno bi učinkovalo, če bi kdo npr. pisal v enem stavku *gens Iulia*, v drugem pa julijski *gens*, v enem *tribus Horatia*, v drugem Horacijev *tribus*, in podobno. Sodim, da je manjše zlo morfološka negibnost kot pa znanstvena nedoslednost ali sematična nesmiselnost, s katero bi razkazovali svojo nevednost.

Kot konkreten primer, kako se lahko maščuje ignoriranje izvirnega spola, naj navedem ime podzemne reke Stiks (Στῑξ). V grščini je beseda ženskega spola in tako seveda tudi pri vseh grških in rimskih pesnikih. Toda v Slovenskem pravopisu je beseda postala moškega spola; to je očitno ušlo tudi Sovretu — *quandoque bonus dormitat Homerus*. Samo na sebi to ne bi bilo nič hudega, toda na žalost Stiks v grški mitologiji ni samo podzemna reka, ampak obenem tudi boginja, hčerka Okeana in Tetije, kar je v nekaterih antičnih tekstih (npr. v Heziodovi *Teogoniji*) tudi izrecno poudarjeno. Dokler takšnih tekstov nismo imeli poslovenjenih, nas seveda moški spol pri besedi Stiks ni motil. Toda ker lahko upamo, da bo naša prevodna literatura iz antike čedalje bogatejša, bomo morali paziti tudi na takšne podrobnosti, drugače se bomo po nepotrebnem zapletali v vedno nova protislovja.

¹ Na podobne nedoslednosti je svoj čas opozarjal že Josip Tominšek, *Antibarbarus* — *Studije o napakah in pravilih slovenskega pisanja* I (Ljubljana 1910), 54: »Vsaka knjiga piše po svoje in si še sama ne ostane zvesta.«

² Kadar v nadaljevanju omenjam Slovenski pravopis, imam vselej v mislih to izdajo.

³ Izjema je — verjetno pod Prešernovim vplivom — ime italijanskega pesnika *Petrarca*, ki ga običajno pišemo kot Petrarka (tako tudi Slovenski pravopis).

⁴ V tej smeri je deloval npr. France Cegnar. V rokah imam drugi natisek njegovega prevoda z naslovom: Miroslav (sic!) Schiller, *Viljem Tell* (Trst 1886). Tudi imena oseb v tej tragediji so do skrajnosti podomačena, npr. Fajfar (*Pfeifer*), Kuno (*Kunz*), Valter Firšt (*Walther Fürst*) itd.

⁵ J. Tominšek, *Antibarbarus*, 51—52.

⁶ J. Tominšek, *Antibarbarus*, 56.

⁷ Prim. Omerzov prevod *Iliade* I—VI (Ljubljana 1916).

⁸ Za grotesknega predstavnika te smeri velja nemški pisatelj Philipp Zesen, ki je že dobrih sto let pred Pohlino objavil roman »Jadranska Rozamunda« (Adriatische Rosemund 1645), kjer srečujemo imena kot *Himelina* (Junona), *Klugine* (Atena), *Lustine* (Venera), *Schmiedegötze* (Vulkan), *Wahrsagegötze* (Apolon) itd.

⁹ Beseda o Evripidu. *Gledališki list Drame SNG* 44 (Ljubljana 1964—65), 142—153.

¹⁰ Npr. v mednarodni bibliografiji *Année philologique*, kjer srečujemo poleg *Vergilii Commentatores*, *Traductores*, *Imitatores* tudi gesla kot *Aristotelis* (*Platonis etc.*) *Commentatores*, *Traductores*, *Sectatores*; poleg tega so v tej biografiji latinske tudi oznake posameznih anonimnih in kolektivnih del (npr. *Conciliatorum Acta*, *Grammaticorum scripta* itd.).

¹¹ E. Mihevc-Gabrovec, Pripombe k pisavi in rabi grških in latinskih imen in tujk, *Jezik in slovnstvo* 10 (1965) 29—30.

¹² Prim. B. Urbančič, Maskulinizacija nevtar pri imenih za živa bitja, *Jezik in slovnstvo* 5 (1969—70) 185—186.

¹³ Izjema so ravno oznake za spol, ki so v ednini moškega spola (maskulinum, femininum, nevtrum), v množini pa srednjega spola (maskulina, feminina, nevtra).

¹⁴ Ali, da uporabim novejši izraz, te besede imajo sklanjatev z ničto končnico (prim. J. Toporišič, Samostalniška beseda, *Linguistica* 12, 301—314, zlasti opomba 17 na strani 305).

¹⁵ Prim. Modrov Jezikovni kotichek v *Nedeljskem dnevniku* od 3. 2. do 24. 3. 1974 (zlasti članki Poljs 3.2., Slovnčni spol 3.3., Species 10. 3.) in pa moje članke Poljs (Jezik in slovnstvo 19 [1973—74] 99—100), Al¹ prav se piše poljs (m) ali poljs (ž), Še o spolu besede poljs (*Nedeljski dnevnik* 10. 2. in 17. 3. 1974).

¹⁶ Ali celo od dokumentov linearne B-pisave, kjer je zapisana v obliki *po-to-li-ne*.

¹⁷ Prim. J. Kastelic, *Dom in svet* 53 (1941) 221: »osvajanje tuje polis«; M. Grošelj, *Živa antika* 1 (1951) 64: »Stoiki in epikurejci se ne brigajo za državo, njihova polis postane ves svet«; A. Sovrè, Uvod k Plutarhu, *Življenje starih Grkov* (Ljubljana 1959) 33: »je rasla na surovem nasilju samoupravna polis ter uveljavljala...«

¹⁸ Prim. Sofokles, *Antigona* 1122; *Ojdipus v Kolonu* 707; Pindar *Nem.* 5, 16; *Pyth.* 4, 20; Simonides fr. 93 itd.

¹⁹ Kot dokaz, kako okorno bi učinkovalo spreminjanje spola v takšnem ali podobnem kontekstu, naj navedem primer z nekega drugega, vendar zelo sorodnega področja, iz srednjeveške pravne zgodovine. Ko Sergej Vilfan razpravlja o pravnem razmerju med mestom-materjo in mestom-hčerjo, čuti potrebo, da to terminologijo v posebni opombi pojasni: »Mesto-Stadt je v nemščini ženskega spola.« Prim. S. Vilfan, Novomeški mestni privilegij iz leta 1365 (*Novo mesto 1365—1965* — Prispevki za zgodovino mesta, Maribor 1969, 88—100) str. 90—91 in opomba 14 na strani 98.

²⁰ Izraz povzemam po J. Toporišiču, Kategorija živosti v slovenskem knjižnem jeziku, *Jezik in slovnstvo* 16 (1970—71) 4, 3—4.

²¹ Prim. Roscher, *Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie* III 2, 2619 (polis na splošno) in II 2, 2100—2105 (upodobitve posameznih polis v ženski podobi).

²² O terminologiji drugih znanosti naj odločajo pač prizadeti strokovnjaki, ki sami najbolje vedo, kakšne oblike strokovnih izrazov ustrezajo zahtevnosti njihove stroke. Medicinci so se v tem primeru, kot razberem iz Jezikovnih kotichek Janka Modra, v večini primerov odločili za »maskulinizacijo«, medtem ko biologi, kolikor mi je znano, marsikje ohranjajo izvirni ženski spol, tako npr. pri besedah: species, subspecies, varietas.

GEDANKEN ÜBER DAS SCHREIBEN DER ANTIKEN EIGENNAMEN UND FACHAUSDRÜCKE IM SLOWENISCHEN

Zusammenfassung

Beim Schreiben der antiken Eigennamen im Slowenischen kreuzen sich zwei entgegengesetzte Tendenzen — die Tendenz zur möglichst authentischen Niederschrift des antiken Namens und die Tendenz zu seiner vollkommenen Einbürgerung in die Sprache, zwischen denen verschiedene Kompromisslösungen gesucht werden. In etlichen Einzelheiten werden auch Fragen erörtert, die die Akzentuierung der antiken Namen und den Gebrauch des Geschlechts betreffen, die Probleme im Zusammenhang mit der Akzent- und Geschlechtsverschiebung beim Übergang des Wortes aus der griechischen bzw. lateinischen Sprache ins Slowenische usw.